

कापूस, सोयाबीन व इतर तेलबिया पिकांची उत्पादकता वाढ व मूल्य साखळी विकासासाठीच्या विशेष कृती योजनेच्या सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पिय तरतुदी व्यतिरिक्त रु. ५०० कोटी अतिरिक्त निधी देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: विकृत्यो-२०२४ / प्र.क्र.१४१ / ४ अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक: ०८ ऑक्टोबर, २०२४

वाचा :- १. कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक विकृत्यो-२१२२/प्र.क्र.३९/४अ, दि. १२ मे, २०२२
२. मा.मंत्री कृषि यांची दिनांक निरंक रोजीची टिप्पणी जा.क्र. मंत्री/कृषि/व्हीआयपी/ २७५३/२४
३. मा. मंत्रिमंडळ बैठक दि.२३ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या कार्यवृत्ताची मा. मुख्य सचिव कार्यालयाची दि.३० सप्टेंबर, २०२४ रोजीची टिप्पणी.

प्रस्तावना :-

मा. उप मुख्यमंत्री महोदयांनी सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पीय भाषणामध्ये “विदर्भ आणि मराठवाड्यात कापूस व सोयाबीन लागवडीचे प्रमाण लक्षणीय आहे, तेथील सर्व शेतकऱ्यांची उत्पादकता प्रगतशील शेतकऱ्यांच्या बरोबरीने आणण्यासाठी आणि मूल्य साखळी विकासासाठी विशेष कृती योजनेसाठी येत्या ३ वर्षात १००० कोटी रुपये निधी देण्यात येईल” या केलेल्या घोषणेच्या अनुषंगाने, महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांची उत्पादकता वाढावी, त्याचप्रमाणे या पिकांच्या मूल्यसाखळीमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग वाढावा या दृष्टीकोनातून कापूस, सोयाबीन तसेच, भुईमूग, सुर्यफूल, करडई, मोहरी, तीळ व जवस या अन्य तेलबिया या पिकांच्या उत्पादकता वाढी बरोबरच मूल्य साखळी विकासासाठी आगामी ३ वर्षासाठी (सन २०२२-२३ ते सन २०२४-२५) रु.१००० कोटी खर्चाची विशेष कृती योजना राबविण्यास संदर्भित क्र.१ येथील दि.१२ मे, २०२२ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे. या योजनेतर्गत कापूस पिकासाठी रु.४५० कोटी व सोयाबीन पिकासाठी रु.५५० कोटीचा कार्यक्रम ३ वर्षासाठी विहित करण्यात आला आहे.

संदर्भ क्र. २ येथील टिप्पणी अन्वये, मा.मंत्री कृषि यांनी कापूस, सोयाबीन व इतर तेलबिया पिकांची उत्पादकता वाढ व मूल्य साखळी विकासासाठी विशेष कृती योजना ही ३ वर्षासाठी राबविण्याचे ठरले होते. सदर १०००.०० कोटी रुपयांच्या योजनेचे हे अंतिम वर्ष आहे. चालू खरीप हंगाम संपला म्हणजे ही योजना संपते. सदर राज्य योजनेचा विस्तार करून त्यात रब्बी पिके समाविष्ट करून त्यांना नॅनो खते, पी.डी.के.व्ही. उत्पादीत सोलर ट्रॅप, स्प्रे पंप देता येतील. सदर कार्यक्रम राबविण्यासाठी ५०० कोटी इतक्या अतिरिक्त निधीची आवश्यकता भासणार आहे, या व्यतिरिक्त सदर उद्दिष्टे पूर्ण करणारी कोणतीही राज्य पुरस्कृत योजना विभागात नाही. त्याअनुषंगाने मंत्रीमंडळामध्ये प्रस्ताव तातडीने सादर करण्यात यावा, असे निर्देश दिले होते.

संदर्भ क्र.३ येथील मा.मुख्य सचिव यांच्या टिप्पणी अन्वये दि.२३ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या मा.मंत्रीमंडळ बैठकीच्या कार्यवृत्तातील निर्णयाच्या अनुषंगाने दि.२३ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या राज्य मंत्रीमंडळाच्या बैठकीमध्ये कापूस, सोयाबीन व इतर तेलबिया पिकांची उत्पादकता वाढ व मूल्य साखळी विकासासाठी विशेष कृती योजनेसाठी रु.५०० कोटी अतिरिक्त निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत या विषयावर मा.मंत्रीमंडळाने चर्चा केली आणि त्याबाबत निर्णय घेतला असून त्या अनुषंगाने शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

मा.मुख्य सचिव यांच्या दि.३० सप्टेंबर, २०२४ च्या टिप्पणीअन्वये, दि.२३ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या मा.मंत्रीमंडळ बैठकीच्या कार्यवृत्तातील निर्णय उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. दि.२३ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या राज्य मंत्रिमंडळाच्या बैठकीमध्ये कापूस, सोयाबीन व इतर तेलबिया पिकांची उत्पादकता वाढ व मूल्य साखळी विकासासाठी विशेष कृती योजनेसाठी रु.५०० कोटी अतिरिक्त निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत या विषयावर मा.मंत्रीमंडळाने चर्चा केली आणि खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

- १) कापूस, सोयाबीन व इतर तेलबिया पिकांची उत्पादकता वाढ व मूल्य साखळी विकासासाठीच्या विशेष कृती योजनेच्या सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पिय तरतुदी व्यतिरिक्त रब्बी पिकांकरिता नॅनो खत, पीडीकेव्ही उत्पादित सोलार ट्रॅप, स्प्रे पंप, तसेच, कापूस पिकासाठी पिक संरक्षण औषधे, सोयाबीन पिकासाठी स्पायरल ग्रेडर, बहुपिक मळणी यंत्र, सोयाबीन कापणी यंत्र इत्यादी बाबींच्या अंमलबजावणीस व त्याकरीता रु. ५०० कोटीचा अतिरिक्त निधी उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
 - २) सदर अतिरिक्त निधी हा पुढील अधिवेशनामध्ये पुरवणी मागणीद्वारे उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
 - ३) सद्यस्थितीत मंजूर अर्थसंकल्पिय तरतुदीच्या मर्यादेत विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून प्रस्तावित बाबी शेतकऱ्यांना एक वेळची बाब म्हणून थेट पुरवठा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ३६३/२०२४/व्यय-१, दि.७ ऑक्टोबर, २०२४ अन्वये व दि.२३ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या राज्य मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
३. महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१००८२००७५६९६०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रतिभा पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
३. मा.उप मुख्यमंत्री तथा गृह मंत्री यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
४. मा.उप मुख्यमंत्री तथा वित्त व नियोजन मंत्री यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
५. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. मा. मंत्री (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
८. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
९. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
१०. मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
११. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
१२. सर्व सन्माननीय विधानसभा व विधानपरिषद सदस्य.

१३. मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१४. अपर मुख्य सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१५. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१६. प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१७. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१८. प्रधान सचिव (मदत व पुनर्वसन), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१९. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
२०. संचालक, माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
२१. महासंचालक माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२ .
२२. आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२३. सर्व जिल्हाधिकारी .
२४. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
२५. सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२६. सर्व विभागीय कृषि सह संचालक.
२७. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी.
२८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२९. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर.
३०. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा परीक्षा) मुंबई /नागपूर.
३१. सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवरसचिव/कार्यासन अधिकारी, (कृषि) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
३२. वित्त विभाग, व्यय १/अर्थसंकल्प १३, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
३३. नियोजन विभाग (१४३१), मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
३४. निवड नस्ती (कार्यासन-४-अ).